

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 56/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

486/2010. (XII. 1.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. február 1-jén előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2010. december 1-jén megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alpjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2010. február 1-jén telefonon kereste fel a Testületet, majd ugyanezen a napon elektronikus úton nyújtotta be panaszát, amelyhez számos mellékletet csatolt.

1) A mellékletekből kiderült, hogy a panaszos 2009. november 30-án levélben fordult a Pécsi Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztályának vezetőjéhez. A levél szerint a panaszos 2009. november 29-én 11 óra 10 perckor gépkocsival közlekedett P. városban, amikor az útpadkán, egy füves területen parkoló autóra lett figyelmes, amely meglátása szerint akadályozta a jobboldali szabad kilátást. Az akadályozást észlelve, a biztonságos kanyarodás érdekében a másik irányba indult, és a szabálytalanul parkoló autóhoz közelebb érve tapasztalta, hogy az egy rendőrségi sebességmérővel felszerelt gépjármű. A következő lehetőségénél, a közlekedési szabályok betartása mellett visszafordult, majd ismét eredeti célja felé vette az irányt. A panaszos és a gépkocsiban mellette ülő felesége elhatározták, hogy fényképet készítenek a rendőrségi gépjárműről, amely a közlekedési szabályok többszörös megsértésével (tiltott helyen parkolás és közúti veszélyeztetés) ellenőrizte a közlekedési szabályok betartását. A panaszos véleménye szerint a rendőrség feladata elsősorban a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

példamutatás és a közlekedési szabályok betartatása, ezért a panaszoszt, aki a közlekedési szabályokat betartva közlekedett, felbosszantotta a fenti rendőri magatartás. A panaszos „jobb oldalon mellette ülő feleségével” szemből fotót készített a panaszos mobiltelefonjával a – panaszos véleménye szerint – szabálytalanul parkoló, és közúti veszélyeztetést előidéző rendőrségi gépjárműről. Ezt követően, ismét a mellékutcába bekanyarodva a panaszos álló helyzetben, hátulról is felvételt készített a rendőrségi gépjárműről, amivel állítása szerint felhívta magára a rendőrök figyelmét, és kivívta ellenszenvüket.

Ezt követően a szolgálati gépjárműben ülő egyik rendőr a jobb oldali hátsó ülésről kiszállt, és a panaszos gépjárműve felé indult. Az intézkedő rendőr, miután odaért a panaszoshoz, megkérdezte, hogy miért fényképezték le őket. A panaszos előadta neki véleményét, mire a rendőr megkérte, hogy magyarázza el neki, milyen szabálysértést követnek el, majd elkérte a panaszos és az általa vezetett gépjármű okmányait. A panaszos a gépjárművet leállította, az okmányokat átadta. A rendőr ekkor közölte vele, hogy azért igazoltatja, és azért írja fel a panaszos adatait, „hogy azok meglegyenek neki”, mert amennyiben a fénykép bárhol megjelenik, és őt a képeken fel lehet ismerni, feljelentést fog tenni a panaszos ellen. A panaszos megkísérelte elmagyarázni az intézkedő rendőrnek, hogy a képeken személyek nem, csak a rendőrautó látható, az intézkedő rendőr azonban ezt nem értette meg. Az iratok átvizsgálásakor az intézkedő rendőr semmi olyat nem talált, amiért a panaszoszt megbírságozhatta volna.

A panaszos felesége ekkor hátra szolt a hátsó ülésen, gyermekülésben utazó 7 és fél éves lányuknak, hogy ne kapcsolja ki magát, mert nem szállnak ki. Az intézkedő rendőr ezt hallva, megkérdezte a panaszoszt, hogy „a kislány miért csak most csatolja be magát”? A panaszos erre közölte vele, hogy amint azt hallhatta, a felesége azt mondta a lányuknak, hogy ne kapcsolja ki magát, kapcsolja vissza a biztonsági övet, mert mennek tovább.

Időközben megérkezett a szolgálati gépjárműben ülő másik két rendőr is, mert a panaszos az intézkedő rendőrrel kisebb vitába keveredett. Ez idő alatt a panaszos gépjárműve a közúti közlekedésben nem vett részt, egy helyben állt lehúzott ablakokkal és álló motorral, a panaszos és családja bekötött biztonsági övvel ültek benne. Az intézkedő rendőr megkérte a panaszoszt, hogy szálljon ki a gépjárműből, és hagyja a telefonját a gépkocsiban, azzal ne készítsen hangfelvételt. A felszólításnak a panaszos eleget tett, és közölte az intézkedő rendőrrel, hogy nem fog hangfelvételt készíteni.

Ekkor az intézkedő rendőr a panaszos gyermekének magasságáról, majd születési adatairól érdeklődött. A panaszos nem tudta pontosan gyermekének születési dátumát, amelyet az intézkedő rendőr a „Na ez szép” megjegyzéssel kommentálta. A panaszos ekkor megkérte a feleségét, hogy szálljon ki az autóból, és diktálja be a kislány adatait. A panaszos megítélése szerint az intézkedő rendőr mindvégig elfogadhatatlan hangnemet használt.

Később a panaszos közölte az intézkedő rendőrrel, hogy a jegyzőkönyvet – a rendőrségi dokumentumok szerint valójában „az ellenőrzés alá vont személy nyilatkozata” elnevezésű iratot – nem írja alá, mivel kislánya mindvégig be volt kötve. A jegyzőkönyvben foglaltak tartalmáról egyébként a panaszos nem kapott információt, azt nem mutatták meg neki. Ezt követően a panaszos rákérdezett a jegyzőkönyv tartalmára, mire a rendőr – kérésére – közölte vele, hogy közigazgatási eljárást indítanak vele szemben. Ezek után a panaszos elkérte az intézkedő rendőr nevét, és jelvéyszámát, amelyet az intézkedő rendőr megadott.

A panaszos levelében a továbbiakban előadta azokat az érveket, amelyek véleménye szerint alátámasztják, hogy az intézkedő rendőrök nem láthatták, hogy gyermeke be van-e egyáltalán kötve.

2) 2009. december 21-én a panaszos a Közlekedésrendészeti Osztály vezetőjének tanácsára a fenti levelet két részre bontotta, és egyrészt fellebbezéssel élt a Pécsi Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztályának közigazgatási bírság kiszabása tárgyában hozott határozata ellen, másrészt ugyanezen a napon panaszt nyújtott be a rendőri intézkedéssel szemben is a Pécsi Rendőrkapitánysághoz.

A panaszban a fentiekben túl leírta, hogy mélységesen felháborítja a rendőrök túlkapása, valamint a magyar jogrendszerbe, és a rendőrségbe vetett bizalma megrendült. Kérte továbbá a rendőrség állásfoglalását a tekintetben, hogy a rendőrségi sebességmérő gépjármű szabályosan helyezkedett-e el.

3) A Pécsi Rendőrkapitányság vezetője 2010. január 22-én hozott határozatában a panaszt bizonyítottság hiányában elutasította, mivel a rendelkezésre álló adatok, valamint a lényegi kérdések tekintetében fennálló ellentétes állítások alapján nem volt kétséget kizáróan megállapítható a rendőri intézkedés jogszerűtlensége, illetve az intézkedést foganatosító rendőr magatartásának jogsértő mivolta.

A sebességmérő készülékkel, illetve annak elhelyezésével kapcsolatban a kapitányságvezető tájékoztatta a panaszost, hogy a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (továbbiakban: KRESZ) a 2010. január 1-jén hatályba lépő módosítását megelőzően kifejezetten nem rendelkezett a sebességmérő készüléket magában foglaló objektum (pl. szolgálati gépjármű) elhelyezésének részletszabályairól, ezért az az állásfoglalás született, hogy a sebességmérést végző rendőrségi gépjárművek az ellenőrzés során nem tekinthetők a közúti közlekedés résztvevőinek, sokkal inkább műszeres mérőberendezést magukba foglaló objektumoknak. Az a szolgálati jármű, amelyet sebességellenőrzésre alkalmas eszközzel szereltek fel, a tevékenység végzése során nem tartozik a KRESZ hatálya alá, mivel a KRESZ 1. §-a szerint „a rendelet a Magyar Köztársaság területén levő közutakon és közforgalom előtt el nem zárt magánutakon folyó közlekedést szabályozza.” A Pécsi Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztály vezetőjének álláspontja szerint az inkriminált gépjármű elhelyezése a közlekedésbiztonságot nem veszélyeztette, ugyanakkor lehetséges, hogy a csekély közúti forgalmat bonyolító N. útról történő kikanyarodást kis mértékben zavarta. A helyszínmegtekintés során rekonstruált helyzetben megállapítást nyert, hogy a Ny. útra történő kiforduláshoz szükséges belátást a szolgálati gépjármű jogszabálysértő módon nem akadályozta, annak leállítása és a közúti forgalom ellenőrzése a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően történt. A közúti közlekedés biztonságához és zavartalanságához – azaz az inkriminált útszakaszon korábban bekövetkezett halálos balesetek számának csökkentéséhez – fűződő ösztársadalmi érdek fontosabb, mint a mérőműszer által az egyes személyek közlekedésében okozott zavar.

4) A panaszos az általa csatolt mellékleteket az alábbiak szerint egészítette ki panaszában. Előadta, hogy a feleségével szeretett volna fotót elkészíttetni a konfliktust előidéző rendőrautóról, de a felesége nem tudta kezelni a telefonját, és az általa szemből készített fotó nem sikerült jól, a telefont ezért átadta a panaszosnak. Ezért a rendőrség által leírtakhoz hasonló módon, valóban volt a panaszos kezében a telefon vezetés közben, azonban azt nem

használta. Ekkor a panaszos úgy döntött, hogy bekanyarodik a rendőrautó mögötti utcába, és hátulról készít fotót.

A határozatokban található érvelésekhez a panaszos a következő megjegyzéseket fűzte. Tudomása szerint álló autónál nem kell a biztonsági övet bekapcsolva tartani, így nem érti, miért bírságolták meg a gyermekülés rögzítetlensége miatt. A panaszos kifejti továbbá, hogy nem ért egyet azon indokolással, miszerint a sebességmérést végző rendőrautóra nem vonatkoznak a KRESZ szabályai, véleménye szerint ez esetben az épp nem közlekedő hatósági objektum volt rossz, közúti veszélyeztetést előidéző helyen elhelyezve, „hatósági felügyelet mellett”. Kifejti továbbá, hogy csekély forgalom esetén is zavarhatja a szolgálati jármű a kilátást, különösen, ha megállása balesetveszélyes is. A panaszos megkérdőjelezte, hogy indokolt-e egyáltalán lakott területen belül mérni a sebességet abban az esetben, ha az ösztársadalmi érdek úgy kívánja, hogy a halálos balesetek miatt kell az adott útszakaszon sebességmérést végezni. Véleménye szerint a lakott területen kívül lenne szükség sebességmérésre, ahol a halálos balesetek történnek.

A panaszos sérelmezi, hogy az intézkedő rendőr nem köszönt napszagnak megfelelően, valamint nem mutatkozott be, és az intézkedés tényét sem közölte. Kifogásolta továbbá, hogy az intézkedő rendőr azzal „fenyegetőzött”, hogy a panaszos hivatalosan megszerzett adatait magánszemélyként használja fel vele szemben személyiségi jogai megsértése miatt.

Megjegyzi továbbá, hogy az intézkedő rendőr egyedül jött a gépkocsijához, hogy az iratokat átvizsgálja. Az átvizsgálás során hibát nem talált. A kollégái csak később követték, ekkor a gyerekülés rögzítetlenségét kifogásolta. A mobilhasználatról nem esett szó ekkor sem. A panaszos kétli továbbá, hogy az általa megtett – kb. 35-45 másodperces – utat az intézkedő rendőrök mindvégig figyelemmel kísérték volna, különös tekintettel arra, hogy a sebességmérés miatt éppen az ellenkező irányt kellett figyelniük.

5) A panaszos a Pécsi Rendőrkapitányság vezetője által 2010. január 22-én hozott elutasító határozattal szemben fellebbezéssel élt, majd kérte a panaszeljárás Testülethez történő áttételét.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A Testület megkeresése kapcsán a Pécsi Rendőrkapitányság vezetője az alábbiakról tájékoztatta a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjét.

a) A panaszos a Pécsi Rendőrkapitányság Vezetőjének panaszt elbíráló határozatával szemben fellebbezést terjesztett elő, ezért a fellebbezési eljárás a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság előtt folyt. Mivel azonban a panaszos a panasz Testülethez való áttételét kérte, a Baranya Megyei Rendőr-főkapitányság az eljárást felfüggesztette.

b) A kapitányságvezető tájékoztatása szerint az Országos Rendőr-főkapitányság Rendészeti Főigazgatója tájékoztatást adott ki, amelyben meghatározta, hogy a helyszínen intézkedő rendőrnek 2009. augusztus 1-jétől a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a

továbbiakban: Kkt.) 20. §-ának (1) bekezdés k) pontjában meghatározott – közigazgatási bírsággal sújtható – szabályszegés (a biztonsági öv, a gyermekbiztonsági rendszer, a motorkerékpár-bukósisak és a mobil rádiótelefon használatára vonatkozó rendelkezések megsértése) észlelése esetén az esetről, a szabálysértési feljelentéssel azonos tartalmú iratot kell készítenie. Ez az irat az „ellenőrzés alá vont személy nyilatkozata” amelyben a Pécsi Rendőrkapitányság beosztottai a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-ának (3) bekezdésében nevesített adatokat rögzítették. A fenti nyilatkozat másolati példányát a kapitányságvezető a tájékoztató levélhez mellékelte.

A 2009. november 29-én kelt nyilatkozat tartalmazza a panaszos nevét, anyja nevét, születési helyét és idejét, személyi igazolvány számát, valamint vezetői engedélyének számát és érvényességét. A nyilatkozat szerint a gépkocsi vezetője menet közben kézben tartott mobil rádiótelefont használt, továbbá a bal hátsó ülésen ülő gyermeket gyermekbiztonsági rendszerben nem rögzítették. A nyilatkozatot a panaszos nem írta alá, azon csak az ellenőrzést végző rendőr aláírása, valamint jelvéyszáma szerepel.

c) Tekintettel arra, hogy az intézkedés kapcsán feljelentés készült, amely alaki sajátosságok okán nem foglalja magába a Testület által feltett kérdésekre adandó választ, ezen kérdések vonatkozásában a rendőri intézkedést fogantató r. zászlós valamint az intézkedésnél jelenlévő r. törzsőrmester, illetve az inkriminált intézkedés idején beosztott rendőrhallgató (szakközépiskolai tanuló) meghallgatására került sor.

ca) Az egymástól függetlenül meghallgatott rendőrök az intézkedés vonatkozásában egyező állítással az alábbiakat mondták el. 2009. november 29-én P. városban, a Ny. úton műszeres sebesség-ellenőrzést végeztek, miközben azt tapasztalták, hogy egy, az úttesten kelet-nyugati irányban feltűnően lassan haladó gépjármű vezetője, mobiltelefonját menet közben kezében tartva (két kézben tartva, menetirány szerinti baloldalra elfordulva, karjával a kormányra támaszkodva) használta. Mivel a jogsértés észlelésekor más szolgálati feladatellátás kötelezettségéből adódó prioritás nem tette lehetővé a szabálysértő személlyel szembeni azonnali intézkedést, a jogsértő magatartást konstatálva, az intézkedő rendőrök a szabálysértés megtörténtét egymással megbeszélték, majd folytatták szolgálati feladataik ellátását. Kis idő elteltével azt vették észre, hogy a korábbi jogsértő a leállítási helyük mögött, a kereszteződésben szabálytalanul áll. Ekkor – mivel nem tudták mire vélni a magatartást, hiszen a gépjárművezető tudatában volt annak, hogy ők látták, hogy a mobiltelefonját menet közben szabálysértő módon kezében tartva használta – a sebességmérést végző gépjárműből kiszálltak és elindultak az álló, de járó motorú gépjármű felé.

A gépjármű vezetője a r. zászlós odaérkezésekor megkísérelt elindulni, de a rendőr megállásra történő felszólítására megállt. A gépjármű vezetője a rendőr napszaknak megfelelő köszönésével csaknem egy időben a gépjármű leengedett ablakán a mobiltelefonját kitarva hangfelvételt próbált meg készíteni a rendőri intézkedésről. Ekkor a rendőr – az 1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről (a továbbiakban: Ptk.), valamint az adatvédelmi biztos 1848/K/2007-3. számú állásfoglalása alapján – közölte a vezetővel, hogy nem járul hozzá a hangfelvétel készítéséhez. Ezt a panaszos láthatólag tudomásul vette, azonban a telefont demonstratív módon, végig jól láthatóan a kezében tartva vett részt az intézkedésben. A r. zászlós bízva a panaszos jogkövető magatartásában, nem kérte a panaszost telefonja átadására, és nem ellenőrizte a hangfelvétel leállítását.

A r. zászlós az intézkedést folytatta, amelynek során bemutatkozott, közölte nevét és azonosítószámát, majd tájékoztatta a panaszost az intézkedés tényéről, mibenlétéről, valamint céljáról. Közölte, hogy mindhárman látták, amikor röviddel az intézkedést megelőzően a gépjárművével mellettük elhaladva mobiltelefonját a kezében tartva fénykép- vagy videofelvétel készítése végett használta. Elmondta, hogy ezzel jogszabálysértést követett el, és tájékoztatta arról, hogy e jogsértés elkövetői 2009. augusztus 1-jét követően közigazgatási bírság fizetésére kötelezhetők.

A r. zászlós a meghallgatása során elmondta továbbá, hogy az intézkedés megkezdésekor, a gépjármű mellé lépve, abba benézve látta, hogy a bal hátsó ülésen, gyermekbiztonsági rendszerben ülő gyermek megpróbálja becsatolni a biztonsági övét. Meghallgatása során a r. zászlós határozottan állította, hogy a gépjárműben ülő gyermek az övet be- és nem kikapcsolni igyekezett, és e törekvéséről édesapját szóban is tájékoztatta. Ebből az önkéntelen mozdulatról és közlésből a rendőr arra következtetett, hogy a gyermek a közlekedés során a biztonsági övet nem használta.

A rendőrök szerint az intézkedés során a panaszos arrogáns, lekezelő hangnemben, fenyegetően közölte, hogy a szabálytalan helyen parkoló rendőrautóról készített felvételeket fel fogja tenni az internetre. A r. zászlós tájékoztatta a panaszost arról, hogy a fénykép- vagy videofelvételeknek a képmásuk felismerhető módon történő nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá, amelyre a panaszos reflektálása a következő volt „Jó, akkor majd más felteszi helyettem a képeket a netre”.

Az intézkedés azon stádiumában, amikor szükségessé vált a gyermek adatainak (név, születési idő) nyilatkozatban történő rögzítése, a r. zászlós a panaszostól ezen adatokra rákérdezett. A kérdésfeltevést követően a panaszos meglepődött, egy lépést hátralepve hallgatott. Ekkor r. zászlós önkéntelenül, a jó ízlés határai között maradó, mindennemű pejorativitást mellőző, egyszerű kérdésfeltevéssel („Nem tudja?”) pontosítani próbálta, hogy a panaszos nem tudja, vagy nem akarja közölni a kért adatokat. A kérdést követően a panaszos heves és támadó reakcióján meglepődve tudatosult benne, hogy a panaszos a kért adatokkal valóban nem volt tisztában. A panaszos arrogáns és kioktató hangnemben közölte, hogy neki joga van ahhoz, hogy eldöntse, hogy tudja, vagy nem tudja gyermekének születési idejét, majd a feleségét kérte meg, hogy közölje a gyermek adatait. Ezt követően a panaszos felesége a szükséges adatokat a rendőrök rendelkezésére bocsátotta.

Meghallgatásuk során a rendőrök elmondták, hogy véleményük szerint a kérdésfeltevés a panaszos emberi méltóságát nem sértette, nem volt lekezelő, sértő vagy megalázó, illetve a születési adatok nem tudásával kapcsolatban magánvéleményt, kommentárt egyikük sem fogalmazott meg. Mindössze egy egyszerű, a mindennapi életben számtalanszor elhangzó, hátsó szándék, vagy gondolat nélküli kérdésfeltevést sérelmez a panaszos.

Az intézkedés során a r. zászlós közölte, hogy az általa észlelt (mobiltelefon használat, illetve gyermekbiztonsági rendszer használatával kapcsolatos) szabálysértések a közigazgatási bírsággal sújtandó szabálysértésének körébe tartoznak, így feljelentéssel fognak élni a panaszossal szemben. Ezt követően nyilatkozta a panaszost a jogsértések elkövetésének elismeréséről. A panaszos a jogsértések egyikét sem ismerte el, és megtagadta az „ellenőrzés alá vont személy nyilatkozata” című formanyomtatvány aláírását. Az intézkedő rendőr közölte, hogy a jogsértés el nem ismerése, valamint az aláírás megtagadása nem akadályozza a közigazgatási hatósági eljárás megindításának. Az intézkedés befejeztével a rendőrök

elköszöntek. Ekkor a panaszos elkérte a r. zászlós nevét, beosztási helyét, valamint rendfokozatát, amely kérdésnek a rendőr maradéktalanul eleget is tett. Mind az intézkedés alatt, mind pedig azt követően a panaszos fenyegető jelleggel folyamatosan hangot adott az intézkedés véleménye szerinti jogtalanságának, közölte a rendőrökkel, hogy még találkozni fognak, az ügyvédei segítségével ezt nem hagyja annyiban, és fel fogja őket jelenteni.

Meghallgatásuk során a rendőrök a fenyegetések pontos, szó szerinti elhangzására nem emlékeztek, mivel – sajnálatos módon – az állampolgároktól naponta kapnak hasonló tartalmú fenyegetéseket. Elmondták, hogy az intézkedés során a panaszos folyamatosan arrogáns és kioktató hangnemben kommunikált, és verbális valamint metakommunikatív (a mobiltelefon demonstratív kézben tartása, a rendőrökkel szembeni folyamatos támadó, fenyegető és lekezelő hangnem használata) eszközökkel törekedett a rendőrök elbizonytalanítására.

cb) A kapitányság álláspontja szerint a gépjármű szolgálati feladatainak teljesítése során nem vett igénybe „várakozásra nem alkalmas helyszínt”. A szolgálati gépjármű P. város településhatárán belül, a Ny. úton, a N. út kereszteződésétől kb. 6-7 méterre, az úttest aszfaltburkolattal el nem látott füves, gazos útpadkáján állt. Meghallgatásuk során a rendőrök elmondták, hogy a gépjármű leállítása során maximálisan figyelemmel voltak a KRESZ rendelkezéseire (mivel megállást vagy várakozást tiltó jelzés az adott útszakaszon nincs, a gépkocsi pedig a Ny. út és a N. út széleinek metszéspontjától több mint 5 méterre állt), a forgalom biztonságára. Elmondták, hogy a gépjármű leállítása során minden alkalommal már csak azért is fokozott figyelemmel vannak a jogszabályi előírások betartására, mivel pontosan tudják, hogy a rendőri- illetve a rendőrségi gépjárművek szabályszegései fokozott állampolgári érdeklődésre tartanak számot, illetve általános felháborodást keltenek. A Pécsi Rendőrkapitányság szolgálati gépjárműve a közlekedési rendszabályok megtartását ellenőrizte a gépjárműben elhelyezett sebességellenőrző berendezéssel.

A kérdéses helyszín közlekedéstechnikai szempontból az alábbiak szerint írható le. P. városban, a N. út egy ipartelepre vezet, amely útszakaszt leginkább magas felépítményű teherautók veszik igénybe, és ennek megfelelően az úttestek metszésvonalában a tehergépjárművek befordulását biztosító nagy szélességű úttorkolat kialakítására került sor. Az útszakasz forgalma gyér, naponta átlagban 10-12 teherautó közlekedik rajta. A rendőrök szerint a panaszos és szubjektív valamint megkérdőjelezhető módon (jelzőtáblát, lakott területre vonatkozó megállási és várakozási szabályok figyelembevétele, valamint empirikus tapasztalat nélkül) foglalt állást a rendőrségi gépjármű szabálysértéséről.

cc) A hangfelvétel készítéséhez való hozzájárulás megtagadása az alábbi szabályozási háttér okán történt. A rendőrökről készített kép- és hangfelvételek készítése és azok felhasználása kapcsán az ORFK Jogi Főosztálya 2007. szeptember 13-án megkereséssel fordult az adatvédelmi biztoshoz annak eldöntése végett, hogy ki tekinthető közszereplőnek, illetve mi számít közszereplésnek, mivel a vonatkozó jogszabályok nem határozzák meg egyértelműen a közszereplők, illetve a nyilvános közszereplés pontos fogalmát, tehát azok értelmezésekor az Alkotmánybíróság, valamint az adatvédelmi biztos gyakorlatát indokolt figyelembe venni. Ugyanakkor a Magyar Távirati Iroda is megkereste az adatvédelmi biztost arra vonatkozóan, hogy a közterületen közfeladatot ellátó személyek (rendőrök, tűzoltók, mentősök) valóban megtilthatják-e a felvételek készítését. Az adatvédelmi biztos a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) szabályait figyelembe véve, a konkrét megkeresés kapcsán megállapította, hogy „amikor a rendőr közterületen feladatát végzi, az nem minősül közszereplésnek, és a rendőr

nem is tekinthető közszereplőnek. Összefoglalva megállapítható, hogy nincs olyan törvényi rendelkezés, amely lehetővé tenné a közterületen intézkedő rendőrrel képmás készítését és felhasználását, ehhez az érintett hozzájárulását kell kérni (671/K/2004).” Az ORFK megkeresésére az adatvédelmi biztos 2007. október 24-én kelt 1848/K/2007-3 számú állásfoglalásában megállapította, hogy „az intézkedő rendőr nem tekinthető közszereplőnek, intézkedése pedig nem minősül közszereplésnek”.

A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX törvény 59. §-ának (1) bekezdése szerint „A Magyar Köztársaságban mindenkit megillet a jóhírnévhez, a magánlakás sérthetlenségéhez, valamint a magántitok és a személyes adatok védelméhez való jog”.

A jogszabályhelyhez fűzött kommentár a személyes adatok fogalmát az alábbiak szerint határozza meg: személyes adatnak kell tekintenünk nemcsak a számokkal kifejezhető adatokat vagy a néhány szóval meghatározható személyes tulajdonságokat, hanem fényképeket, hangfelvételeket és az ujjnyomatokat vagy szagmintát is.

A Legfelsőbb Bíróság a BH 2008. 266. számú határozatában kimondta továbbá, hogy a hangfelvétel engedély nélküli elkészítése önmagában visszaélésnek minősül.

Tekintettel arra, hogy a képmáshoz valamint a hangfelvételhez való jog azonos szintű alkotmányos alapjogi védelem alá esik, védelmüket analógia jellemzi, vagyis a jogalkotó azok jogszerű elkészítését az érintett hozzájárulásától teszi függővé.

cd) A kapitányságvezető fontosnak tartotta továbbá megjegyezni, hogy a Pécsi Rendőrkapitányság beosztottai a kérdéses intézkedést a panaszossal szemben 2009. november 29-én foganatosították, ugyanakkor a panaszos a szolgálati gépjármű szabálytalan leállítását, a hangfelvétel készítéséhez való hozzájárulás megtagadásának jogszerűtlenségét valamint a gyermeke születési idejével kapcsolatos kérdésfeltevés módját csupán az intézkedést követő 22 nap elteltével találta felháborítósnak és elfogadhatatlannak. Ezen tények mögött az alábbi okozati lánc, összefüggés vélelmezhető. A panaszos intézkedés során tanúsított magatartása joggal való visszaélészerű és rosszhiszemű volt, amikor támadó és (feljelenéssel, retorzióval) fenyegető fellépésével a rendőrök megfélemlítésére törekedett, és arra, hogy a feljelentéstől eltántorítsa őket. Mivel a feljelentéstől a rendőrök nem tekintettek el, ezért a közigazgatási bíróság kiszabásáról szóló határozat kézhezvételét követően – 2009. december 21-ei dátummal, a komplex intézkedés vonatkozásában, annak minden szegmensét sérelmezve – egyébként jogszerűen – panaszt jelentett be.

A kapitányságvezető kiemelte továbbá, hogy a Pécsi Rendőrkapitányság beosztottai – ismerve a Testület gyakorlatát – következetesen tartózkodnak a felvételkedés okán történő retorzív intézkedések végrehajtásától. A panaszos esetében is a rendőri intézkedésre, valamint a feljelentés megtételére kizárólag a panaszos jogsértése, és nem fénykép- vagy videofelvétel készítése okán került sor.

2) A rendőrség csatolta a Kkt. 20. §-ának (1) bekezdésébe ütköző jogsértés észleléséről készült jelentést is. A jelentés szerint a panaszossal szemben feljelentést tettek a KRESZ 3. §-ának (2) bekezdésébe, valamint a KRESZ 48. §-ának (7) bekezdésébe ütköző jogsértés elkövetése miatt az alábbi tényállás alapján.

Az intézkedést fogantató rendőr 2009. november 29-én 11 órától sebességmérést hajtott végre szolgálati gépjárművel a Ny. úton, amikor a panaszos az általa vezetett személygépkocsival a K. városrész felől a M. út felé közlekedett. A panaszos haladása során mobil rádiótelefonját kézben tartotta oly módon, hogy azt két kézzel fogta és kezeit a jármű kormányára támasztotta, és így készített fényképfelvételt a szolgálati gépkocsiról. Ezt követően a körforgalomban visszafordult, majd a szolgálati gépjármű mögött megállt, hogy arról hátról is fényképfelvételt készítsen. Ekkor a r. zászlós a szolgálati gépjárműből kiszállt, és a panaszost intézkedés alá vonta. Az intézkedés során megállapítást nyert, hogy a járműben van gyermekbiztonsági rendszer, azonban az abban utazó gyermek nem volt rögzítve.

A panaszos a jogsértést lakott területen belül követte el. A jogsértésről felvétel nem készült. A panaszos a jogsértést nem ismerte el, az intézkedő rendőr által kitöltött nyilatkozatot nem írta alá. A panaszos és a gépjármű a körözésben nem szerepelt, a panaszos eltiltás hatálya alatt nem állt.

III.

A panaszos kifogásolta a rendőri intézkedés jogszerűtlenségét, a végrehajtás formaságának hiányosságait, valamint az intézkedő rendőrök arrogáns hangnemét és részrehajlását. Sérelmezte, hogy az intézkedő rendőr megfenyegette, valamint rosszindulatú megjegyzéseket tett azzal kapcsolatban, hogy a panaszos nem tudta megmondani gyermeke születési dátumát. Kifogásolta továbbá, hogy az intézkedő rendőr kép-, valamint hangfelvétel készítését megtiltotta. A panaszos előadta, hogy a gyermekülés rögzítetlensége tekintetében szabálysértést nem követett el, véleménye szerint a mobiltelefon kézben tartása sem bizonyítható, valamint továbbra is kifogásolta a szolgálati gépjármű elhelyezésének szabályszerűségét.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszos tisztességes eljárásához, emberi méltóságához, személyes adatok védelméhez, az élethez, valamint a testi épséghez való jogát.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy mely panaszosi kifogások vizsgálatára terjed ki a hatásköre. Az Rtv. 92. §-a rendelkezik a Testület hatásköréről. A hivatkozott jogszabályhely szerint akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést fogantató rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

Az Rtv. idézett szakasza az Rtv. V. fejezetében szabályozott intézkedésekre, a VI. fejezetben szereplő kényszerítő eszközök alkalmazására, valamint a IV. fejezetben szereplő általános elvekre korlátozza a Testület vizsgálatának hatókörét, így a Testületnek a panasz szabálysértési eljárással kapcsolatos részeire nem állt módjában kitérni, arra a szabálysértési eljárás speciális jogorvoslati szabályai nyújtanak lehetőséget.

Fentiek alapján a Testület nem vizsgálhatta, hogy a gyermekbiztonsági rendszer rögzítve volt-e, valamint azt, hogy az intézkedő rendőrök láthatták-e, hogy a panaszos kezében mobiltelefon volt.

2) Ezt követően a Testület a panaszossal szemben fogatosított intézkedések jogszerűségét vizsgálta.

a) Az Rtv 13. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. §-ának (1) bekezdése értelmében bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.

Jelen esetben az intézkedő rendőrök azt tapasztalták, hogy a panaszos kelet-nyugati irányban feltűnően lassan haladva, mobiltelefonját menet közben kezében tartva (két kézben tartva, menetirány szerinti baloldalra elfordulva, karjával a kormányra támaszkodva) vezette a gépjárművét. Állításuk szerint a panaszos fenti magatartásával megsértette a KRESZ 3. § (2) bekezdésének első fordulátát („A gépkocsi vezetője menet közben kézben tartott mobil rádiótelefont nem használhat.”), és szabálysértést valósított meg. Kis idő elteltével pedig azt észlelték, hogy a korábbi jogsértő a leállítási helyük mögött, a kereszteződésben szabálytalanul áll.

A Testület utal töretlen gyakorlatára, miszerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogszerűsége szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény bizonyos fokú értékelését, az alapjog-sérelem vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, hogy az adott intézkedéshez szükséges gyanú foka fennállt-e.

A panaszbeadványban maga a panaszos is leírja, hogy a mobiltelefont átadta neki a felesége, így az valóban a kezében volt vezetés közben, azonban álláspontja szerint az nem bizonyítható, hogy a rendőrök a köztük lévő távolság miatt láthatták, hogy ő a mobiltelefont használja-e, illetve mobiltelefont tart-e egyáltalán a kezében.

Tekintettel arra, hogy a panaszos sem vitatta, hogy vezetés közben a telefon a kezében volt, a Testület megállapította, hogy az intézkedési kötelezettség beálltához szükséges fokú gyanú a konkrét esetben fennállt. Annak vizsgálata pedig, hogy a panaszos a szabálysértést valóban elkövette-e, illetve cselekménye felismerhető volt-e, a III. rész 1) pontjában leírtak szerint nem tartozik a Testület hatáskörébe.

b) Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

Ugyanezen jogszabályhely (3) bekezdése szerint „az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát”.

A Szolgálati Szabályzat 38. §-ának (2) bekezdése alapján az igazoltatás során meg kell állapítani a személyazonosságot, és az igazoltató lapon rögzíteni kell az intézkedés alá vont személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

A Testület fentebb már megállapította, hogy szabálysértés gyanújának olyan foka, amely megalapozza az igazoltatás jogszerűségét, a konkrét esetben fennállt. Ez alapján megállapítható, hogy az intézkedő rendőrök kellő jogalap birtokában igazoltatták a panaszost.

Mivel a panaszos a szabálysértés elkövetését nem ismerte el, az intézkedő rendőrök vele szemben szabálysértési feljelentést tettek. Tekintettel arra, hogy a panaszos adatai további eljáráshoz voltak szükségesek, a Testület álláspontja szerint az adatok rögzítése is jogszerű és indokolt volt, így a panaszos személyes adatok védelméhez való joga nem sérült.

3) Mivel a panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőr nem köszönt napszaknak megfelelően, valamint nem mutatkozott be, és az intézkedés tényét sem közölte, a Testület vizsgálta, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök eljárása megfelelt-e az Rtv., valamint a Szolgálati Szabályzat vonatkozó előírásainak.

Az Rtv. 20. §-a szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az intézkedések alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

A Szolgálati Szabályzat az eljárás formaiságára vonatkozó szabályokat tovább részletezi. 4. §-ának (1) bekezdése szerint „a rendőr az intézkedést – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelegéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti – szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja”.

Szemben a panaszosi állítással, a kapitányságvezető tájékoztató levelében foglaltak szerint a rendőr napszaknak megfelelően köszönt, majd – miután közölte a panaszossal, hogy nem járul hozzá a hangfelvétel készítéséhez – az intézkedést tovább vitte: bemutatkozott, közölte nevét és azonosítószámát, majd tájékoztatta a panaszost az intézkedés tényéről, mibenlétéről, valamint céljáról. Közölte, hogy mindhárman látták, amikor röviddel az intézkedést megelőzően a gépjárművével mellettük elhaladva mobiltelefonját a kezében tartva fénykép- vagy videofelvétel készítése végett használta. Elmondta, hogy ezzel jogszabálysértést követett

el, és tájékoztatta arról, hogy e jogsértés elkövetői 2009. augusztus 1-jét követően közigazgatási bírság fizetésére kötelezhetőek.

A panaszosi és a rendőri állítások között olyan fokú ellentmondás mutatkozott, amelyet a Testület nem tudott feloldani, így a rendőri fellépés formaiságával kapcsolatosan a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét nem tudta megállapítani.

4) A panaszos kifogásolta az intézkedő rendőr részrehajló magatartását, mivel véleménye szerint fényképezésével hívta fel magára a sebességmérést végző rendőrök figyelmét, és a vele szemben foganatosított intézkedés oka igazából a felvételkészítés volt.

Az Rtv. 13. § (2) bekezdése rendelkezik azon általános, elvi jelentőségű szabályról, miszerint a „rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni”. Az Rtv. indokolása szerint a rendőr a törvény rendelkezéseinek érvényesítése érdekében mindenkivel szemben részrehajlás nélkül köteles eljárni. A törvény előtti egyenlőség alkotmányos követelményére tekintettel a rendőri intézkedés törvényi feltételeinek megvalósulása esetén a rendőr az érintett személyére tekintet nélkül – bárkivel szemben – köteles eljárni. A rendőri intézkedés során különbséget tenni nem szabad, e minőség a rendőri intézkedés megtételének vagy elmulasztásának alapja nem lehet.

A kapitányságvezető tájékoztató levelében leszögezte, hogy a Pécsi Rendőrkapitányság beosztottai következetesen tartózkodnak a felvételkészítés okán történő retorzív intézkedések végrehajtásától, így a panaszos esetében is a rendőri intézkedés valamint a feljelentés megtételére kizárólag a panaszos jogsértése, és nem fénykép- vagy videofelvétel készítése okán került sor.

A Testület – mivel a III. rész 2) a) pontjában megállapította, hogy a szabálysértés elkövetésének kellő fokú gyanúja fennállt, és az igazoltatás foganatosítására a feltételezett szabálysértés észlelése miatt került sor – nem látta megállapíthatónak, hogy az intézkedő rendőr a részrehajlásmentes intézkedésre vonatkozó kötelezettségét megszegte volna, így a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelmét nem állapította meg a részrehajlás tekintetében.

5) A panaszosi kép- és hangfelvétel készítésével kapcsolatban a Testület az alábbiakat állapította meg.

a) Ebben a vonatkozásban elsőként a tényállás megállapítása szükséges. A panaszos szerint a rendőr őt elsődlegesen a fényképezéssel összefüggésben igazoltatta, abból a célból, hogy megismerje az adatait, és be tudja perelni, ha a panaszos nyilvánosságra hozná a képét. A rendőrségi iratok szerint az intézkedésnek ilyen oka nem volt. A panaszost azért igazoltatták, mert korábban a rendőrök észlelték, hogy közlekedési szabálysértést követett el.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen nem dönthető el az a kérdés, hogy elhangzott-e a rendőr részéről a fényképfelvétellel kapcsolatos kérdés, illetve az a közlés, hogy az igazoltatás célja a panaszos adatainak megismerése egy későbbi esetleges jogi eljárás érdekében. Maga a panaszos is azt közli, hogy a rendőr a gépkocsi okmányait is elkérte, ami kétséget kizáróan nem cáfolja ugyan a panaszosi verziót, de gyengíti olyan mértékben, hogy a

Testület a megfelelő bizonyítottság hiányában e kérdésben nem tud megnyugtatóan állást foglalni.

Az ugyanakkor mindkét nyilatkozatból egyértelműen kitűnik, hogy a panaszost a rendőr felhívta rá, hogy ne készítsen hangfelvételt az intézkedésről, ahhoz ugyanis nem járul hozzá.

b) A rendőri intézkedések rögzítésével kapcsolatban megoszlik a joggyakorlat. A Pécsi Rendőrkapitányság vezetőjének válaszában felsorolt adatvédelmi biztosi és legfelsőbb bírósági döntések mellett több rendőri szerv vezetőjének jogi álláspontja is az, hogy a rendőrökről hozzájárulásuk nélkül szolgálatban sem készíthető jogszerűen hang-, illetve képfelvétel.

Ugyanakkor a Testület 120/2008. (X. 21.) számú állásfoglalásának előkészítése során a rendőrség több képviselője is úgy nyilatkozott, hogy a felvételkészítés önmagában nem, csupán a felvétel közzététele kapcsán merülnek fel jogi aggályok.

Az ORFK Hivatala Jogi Főosztályának vezetője szerint „az intézkedő rendőr nem közszereplő, intézkedése során az esemény fotózható, a rendőr arcképe azonban annak előzetes hozzájárulása nélkül nem hozható nyilvánosságra. Ez viszont nem jelenti azt, hogy a közterületen intézkedő rendőrökről egyáltalán ne lehetne felvételt készíteni, azonban a felvételek készítése kizárólag az érintettek számára is nyilvánvaló módon történhet. A felvétel készítésekor sem lehet viszont az intézkedő rendőrt akadályozni a feladatainak ellátásában, és amennyiben erre sor kerül, úgy a rendőr – nem kifejezetten a felvétel készítése, hanem az intézkedés akadályozása miatt – megteheti a szükséges további intézkedéseket.”

A BRFK Hivatala Jogi, Koordinációs és Panaszügyi Osztály Jogi Csoportjának vezetője arra az álláspontra helyezkedett, hogy a magánszemély a rendőrt mind egyenruhában, mind civilben foganatosított intézkedése során jogosult lefényképezni, azonban arcmásának közzétételéhez kifejezett hozzájárulása szükséges. Ez viszont nem jelenti azt – értelmezése szerint –, hogy magánszemély nem fényképezheti az intézkedést, mivel a rendőrség nem lehet „arc nélküli” az intézkedései során sem. A csoportvezető kifejtette továbbá, hogy önmagában a rendőr fényképezése nem lehet jogalapja a fényképező személy elleni intézkedésnek.

Ezzel a rendőrségi véleménnyel összhangban a Testület is arra az álláspontra helyezkedett, hogy az Alkotmánybíróság 54/2000. (XII. 18.) AB határozata alapján fokozott közérdek fűződik az esetleges rendőri jogsértések dokumentálhatóságához.

A Testület álláspontja szerint a rendőr valóban nem tekinthető közszereplőnek, azonosításához viszont közhatalom-gyakorlása során közérdek fűződik. Abban az esetben, ha – mint a panaszos által lefényképezett eseménynél is történt – a rendőr intézkedik, kényszerítő eszközt alkalmaz, arcával is vállalnia kell a cselekményt.

Mindezek alapján a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a rendőri intézkedések dokumentálása önmagában nem törvénysértő, azt a rendőr nem tilthatja meg és további intézkedést sem alapíthat a felvételkészítésre. Más a helyzet akkor, ha a dokumentálás oly módon történik, hogy az akadályozza a rendőri intézkedést. Ilyen esetben indokolt lehet az abbagyásra történő felszólítás, és annak megtagadása esetén további rendőri intézkedés is

szóba jöhet. A Testület álláspontja szerint azonban jelen esetben sem a kép-, sem pedig a hangfelvétel nem akadályozta, illetve akadályozta volna az intézkedést.

Ezért a hangfelvétel készítésével összefüggésben a Testület nem fogadta el az intézkedő r. zászlós hivatkozását, és úgy ítélte meg, hogy sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga amiatt, hogy az intézkedő rendőr a hangfelvétel készítésének abbahagyására szólította fel.

A Testület e következtetése kapcsán hangsúlyozza, hogy a rendőri felszólítás nem tekinthető olyan módon a hozzájárulás megtagadásának, ahogy az egy magánszemély részéről történt volna, hiszen a rendőri utasításnak mindenki köteles engedelmességni (hacsak az intézkedés jogszerűtlensége mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható), van tehát egy közhatalmi elem abban a mozzanatban, hogy a rendőr a hangfelvétel készítésének abbahagyására szólítja a panaszost, és így megnehezíti az esetleges későbbi jogérvényesítést, a panaszjog hatékony gyakorlását.

6) A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedő rendőr mindvégig elfogadhatatlan hangnemben beszélt vele, valamint azt, hogy az intézkedő rendőr „Na ez szép” megjegyzéssel kommentálta azt, hogy nem tudta pontosan megmondani gyermekének születési dátumát.

A kommentárral kapcsolatban a r. zászlós meghallgatása során azt állította, hogy miután a panaszos nem tudott válaszolni arra a kérdésre, hogy gyermeke mikor született, önkéntelenül, a jó ízlés határai között maradó, mindennemű pejorativitást mellőző, egyszerű kérdésfeltevéssel („Nem tudja?”) pontosítani próbálta, hogy a panaszos nem tudja, vagy nem akarja közölni a kért adatokat. A kérdést követően a panaszos heves és támadó reakciója nyomán tudatosult benne, hogy a panaszos a kért adatokkal valóban nem volt tisztában. A panaszos arrogáns és kioktató hangnemben közölte, hogy neki joga van ahhoz, hogy eldöntse, hogy tudja, vagy nem tudja gyermekének születési idejét. Az intézkedő rendőrök véleménye szerint a kérdésfeltevés a panaszos emberi méltóságát nem sértette, nem volt lekezelő, sértő vagy megalázó, illetve a születési adatok nem tudásával kapcsolatban magánvéleményt, kommentárt egyikük sem fogalmazott meg. Mindössze egy egyszerű, a mindennapi életben számtalanszor elhangzó, hátsó szándék, vagy gondolat nélküli kérdésfeltevést sérelmez a panaszos.

Az Rtv. 2. §-ának (1) bekezdése szerint „a Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”. A Testület 64/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalásában kimondta, és a jelen esetre ugyancsak fenntartja, hogy: „A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezik őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A panaszos által sérelmezett rendőri megjegyzés és a rendőr által használt hangnem tekintetében az egymásnak ellentmondó állítások miatt ugyanakkor a Testület nem

tudott megnyugtatóan állást foglalni, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem volt megállapítható.

7) A panaszos sérelmezte továbbá, hogy a sebességmérővel felszerelt szolgálati gépjármű a közlekedési szabályokat megszegve parkolt az intézkedés idején, akadályozva a szabad kilátást és veszélyeztetve a biztonságos kanyarodást.

A rendőrkapitányság álláspontja szerint ezzel szemben a gépjármű szolgálati feladatainak teljesítése során nem vett igénybe „várakozásra nem alkalmas helyszínt”. A rendőrök a sérelmezett események idején a közlekedési rendszabályok megtartását ellenőrizték egy szolgálati gépkocsiból az abban elhelyezett sebességellenőrző berendezéssel. Az ellenőrzés idejére a szolgálati járművel P. város településhatárán belül, a Ny. úton, a N. út kereszteződésétől kb. 6-7 méterre, az úttest aszfaltburkolattal el nem látott füves, gazos útpadkáján álltak meg. Meghallgatásuk alkalmával a rendőrök elmondták, hogy a gépjármű leállítása során maximálisan figyelemmel voltak a KRESZ rendelkezéseire (mivel megállást vagy várakozást tiltó jelzés az adott útszakaszon nincs, a gépkocsi pedig a Ny. út és a N. út széleinek metszéspontjától több mint 5 méterre állt), és a forgalom biztonságára.

A rendőri válasz arról is tájékoztatást nyújt, hogy P. városban a N. út egy ipartelepre vezet, amely útszakaszt leginkább magas felépítményű teherautók veszik igénybe, és ennek megfelelően az úttestek metszésvonalában a tehergépjárművek befordulását biztosító nagy szélességű úttorkolat kialakítására került sor. Az útszakasz forgalma gyér, naponta átlagban 10-12 teherautó közlekedik rajta. A rendőrök szerint a panaszos szubjektív és megkérdőjelezhető módon (jelzőtáblát és a lakott területre vonatkozó megállási és várakozási szabályokat figyelmen kívül hagyva, valamint empirikus tapasztalat nélkül) foglalt állást a rendőrségi gépjármű szabálysértéséről.

A Testület a panaszos észrevételével összefüggésben utal az adott helyzet értékelésében iránymutatást nyújtó KRESZ 40. § (5) bekezdés d) pontjára, amely szerint tilos megállni körforgalmú úton, útkereszteződésben és az úttestek széleinek metszéspontjától számított 5 méter távolságon belül, ha a közúti jelzésből más nem következik.

A Testület ismételten felhívja a figyelmet a III. rész 2) a) pontjában már kifejtett gyakorlatára, miszerint hatáskör hiányában szabálysértés elkövetését – sem a panaszos, sem a rendőr magatartása tekintetében – nem vizsgálja. Ettől függetlenül ugyanakkor azt, hogy a szabálysértési tényállásszerűséget adott esetben megalapozó rendőri fellépés egyúttal megvalósítja-e valamely alapvető jog megsértését, értékeli a panaszeljáráásban. A konkrét esetben ez azt jelenti, hogy arról, hogy a rendőrök a szolgálati gépkocsi leállításával megsértették-e a KRESZ hivatkozott, megállásra vonatkozó szabályát, a Testület nem foglalhat állást. Mivel azonban a rendőrök magatartása – akár a szabálysértési gyanú fennállása nélkül is – alkalmas lehetett arra, hogy az út beláthatóságának csökkentésével akadályozza a panaszos biztonságos közlekedését, azaz veszélyeztesse a panaszos testi épséghez, fizikai integritáshoz, személyi biztonságához való alapjogát, ezért a kérdésnek ezt a vonatkozását vizsgálni kellett.

Bár az Rtv. 92. §-a bekövetkezett jogsértésről beszél, a Testület a rendelkezést kiterjesztően alkalmazza azokra az esetekre is, amikor a rendőrség tevékenysége következtében valamely alapjog sérelmének közvetlen és nagyfokú veszélye áll fent, hiszen a rendőrség működésével

szemben alapvető követelmény, hogy az ne veszélyeztesse az állampolgárok alapvető jogait, amint az az Rtv. 2. § (1) bekezdéséből is következik. („A Rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A Rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”)

A veszélyeztetés mértékének szempontjából van jelentősége annak, hogy a rendőrségi jármű milyen távol állt az úttestek széleinek metszéspontjától, hiszen tekintettel arra, hogy a KRESZ normáit a közlekedés biztonságának és zavartalanságának garantálása érdekében alkották meg, nyilvánvaló, hogy a KRESZ fent hivatkozott rendelkezésében meghatározott ötméteres szabály megtartása esetén a veszélyeztetés nem valósul meg. Amennyiben viszont ennél kisebb a parkoló jármű távolsága az úttestek metszéspontjától, úgy mérlegelés kérdése, hogy a veszélyeztetés mértéke eléri-e azt a szintet, amelynél indokolt lehet az alapjogsértés megállapítása.

A panaszos és a rendőrség álláspontja egymásnak ellentmond abban, hogy pontosan mekkora volt a gépjármű és az úttestek széleinek metszéspontja közötti távolság. A Testület ebben a kérdésben nem tud állást foglalni, azonban a panaszos által rendelkezésre bocsátott felvétel alapján annyi megállapítható, hogy a jármű a metszésponttól távolabb állt, ráadásul a jobboldalon, ezért a kikanyarodáskor közvetlen kockázatot jelentő (a panaszostól balra eső) sávot egyáltalán nem takarta.

Erre való tekintettel a Testület azt állapította meg, hogy a gépjármű megállítása helyének megválasztásával a rendőrök nem valósították meg a panaszos testi épségének, személyi biztonságának olyan fokú veszélyeztetését, amely alapjogi jogsérelmet eredményezett volna.

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszos élethez, valamint testi épséghez való alapvető jogának sérelme nem megállapítható a szolgálati gépjármű szabálytalan elhelyezése tekintetében, sérült azonban a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga amiatt, hogy az intézkedő rendőr megtiltotta, hogy hangfelvételt készítsen a rendőri intézkedésről.

Tekintettel arra, hogy ez a jogsértés egyúttal a panaszos hatékony panaszjogának érvényesítését is meggátolta – hiszen a Testület a hangfelvétel birtokában a panaszos panaszának több elemét tudta volna megnyugtató módon elbírálni –, ezért a jogsértéssel okozott érdeksérelmet a Testület jelentősnek ítélte, és a rendelkező részben foglaltak szerint úgy döntött, hogy az Rtv. 93/A. § (6) bekezdése alapján az állásfoglalást megküldi az országos rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2010. december 01.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület